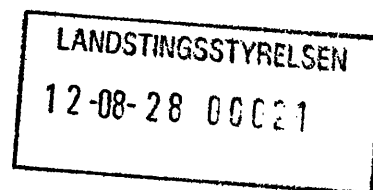


Landstingsstyrelsen



## **Motion 2011:32 av Anna Sehlin (V) om utsläppen av växthusgaser vid konstruktionen av spårvägar och annan trafikinfrastruktur**

Föredragande landstingsråd: Christer G Wennerholm

### **Ärendebeskrivning**

Motionären föreslår att utsläppen av växthusgaser vid konstruktionen av spårvägar och annan trafikinfrastruktur redovisas ur ett livscykelperspektiv.

### **Förslag till beslut**

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

*att* anse motionen besvarad.

### **Landstingsrådsberedningens motivering**

De historiska satsningarna på både en moderniserad och utbyggd kollektivtrafik, som landstinget gjort sedan 2006, har såväl ökat antalet kollektivtrafikresenärer som säkrat ett effektivt, kapacitetsstarkt och miljövänligt alternativ till bilen. Satsningar på kollektivtrafiken är den viktigaste miljöinsatsen som Stockholms läns landsting gör.

Numera drivs över hälften av bussarna i Stockholms län med förnybara bränslen. Det är ändå det trafikslag som orsakar mest utsläpp per år, därför kommer Stockholms läns landsting att fortsätta arbetet för att samtliga bussar i länet ska bli så kallade miljöbussar, som drivs med förnybara drivmedel.

Utsläppen från SL-trafiken var 110 000 ton koldioxid 2011. Busstrafiken stod för runt 87 procent av utsläppen medan spårtrafiken endast stod för

0,01 procent i sammanhanget. Resterande utsläpp kommer från bland annat färdtjänsten, depå- och fastighetsdrift. Även om trafiknämndens förvaltning självklart ska följa de normer och regler som finns kring utsläpp under byggprocesser, så måste utsläppen vid byggen också sättas i relation till det resandeunderlag som kommer att nyttja ny infrastruktur och därmed åka kollektivt i stället för med bil.

I miljöprogrammet "Miljöutmaning 2016" finns det redan i dag tydliga miljömål om att regionplanera för lägre klimatpåverkan per invånare. Där finns också mål om ett mer kretsloppsanpassat och resurssnålt byggande.

Trafiknämnden kommer således att jobba mer inriktat på dessa frågor och Stockholms läns landsting kommer noggrant att följa detta arbete och bidra till att även andra delar i nämndens verksamhet blir mer miljövänliga alltmedan tekniken och kunskapen utvecklas.

### Beslutsunderlag

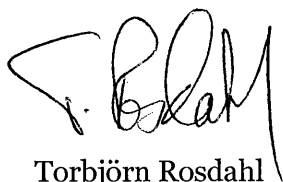
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 24 april 2012

Motion 2011:32

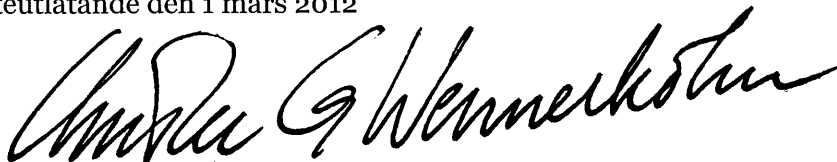
Trafiknämndens protokollsutdrag den 27 mars 2012

MP- och V-ledamöternas reservation

Trafiknämndens förvaltnings tjänsteutlåtande den 1 mars 2012



Torbjörn Rosdahl



Christer G Wennerholm



Hans-Erik Malmros

Landstingsstyrelsen

Ankom Stockholms läns landsting
2012 -04- 26
Dnr. LS 1110-1337

Rotel III

## Yttrande över motion 2011:32 av Anna Sehlin (V) om utsläppen av växthusgaser vid konstruktionen av spårvägar och annan trafikinfrastruktur

### Ärendebeskrivning

I motionen föreslås landstingsfullmäktige besluta att utsläppen av växthusgaser för de ny- och reinvesteringar som görs i spårvägar och annan trafikinfrastruktur ska redovisas ur ett livscykelperspektiv samt att ge SL i uppdrag att utreda hur andra material kan användas som alternativ till betong.

### Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 24 april 2012  
Motion 2011:21  
Tjänsteutlåtande och utdrag från protokoll Trafiknämnden 2012-03-27 § 45

### Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

*att anse motionen besvarad.*

### Förvaltningens förslag och motivering

Motionären redogör för att det vid anläggande av spårvägar genereras 1200 ton koldioxidekvivalenter per kilometer bana. Dessa utsläpp av växthusgaser redovisas normalt inte i de beräkningar avseende miljö- och klimatpåverkan som görs av SL. Motionären menar vidare att det sannolikt går att minska utsläppen avsevärt genom att välja alternativa material och genom att söka nya konstruktionslösningar.


Trafiknämndens förvaltning anger i sitt yttrande att Stockholms läns landstings nyligen beslutade miljöprogram; Miljöutmaning 2016, delvis föregår motionens förslag då det där finns mål om kretsloppsanpassat och resurssnålt byggande. SL kommer att utvecklas mot att jobba mer med dessa frågor. Det visar sig bland annat i de direktiv som styr SL:s

verksamhet och det är därför en naturlig konsekvens att även SL:s nyanläggningsprojekt kommer att spegla denna utveckling.

Med hänvisning till det yttrande som trafiknämndens förvaltning har lämnat anser förvaltningen att motionen ska anses besvarad.

### **Miljökonsekvenser av beslutet**

I enlighet med landstingets miljöpolitiska program Miljöutmaning 2016 har hänsyn till miljön beaktats och bedömningen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbeskrivning i detta ärende.



Toivo Heinsoo  
Landstingsdirektör



Vänsterpartiet

Stockholms läns landsting  
2011-10-11

Ankom Stockholms läns landsting
2011-10-11
Dnr. LS 1110-1337

Robert Th  
2011:32

## Motion av Anna Sehlin (V) om utsläppen av växthusgaser vid konstruktionen av spårvägar och annan trafikinfrastruktur

Tillverkningen av cement utgör en stor men föga uppmärksammas källa till utsläpp av växthusgaser. Under förra året släppte den globala cementindustrin ut motsvarande två miljarder ton koldioxid, vilket är dubbelt så mycket som flygindustrins totala utsläpp. I Sverige står cementindustrin för cirka tre procent av de totala utsläppen av koldioxid, globalt för cirka fyra procent. Utsläppen härrör i huvudsak från den kemiska process som cementtillverkningen innebär, men också från den energi som åtgår vid tillverkningen.

Vid anläggande av spårvägar används en stor mängd cement/betong till brokonstruktioner, lining av tunnlar och till slipers. Enligt beräkningsmodeller genererar spårvägsutbyggnader så mycket som 1200 ton koldioxidekvivalenter per kilometer bana. Dessa utsläpp av växthusgaser redovisas normalt inte i de beräkningar avseende miljö- och klimatpåverkan som görs av SL. Även om spårvägssatsningar generellt ger en positiv nettoeffekt för klimatet, bör utsläppen av klimatpåverkande gaser redovisas på ett heltäckande sätt så att väl underbyggda beslut kan fattas och rätt prioriteringar göras.

Det går sannolikt att avsevärt minska utsläppen av klimatgaser genom att välja alternativa material och söka nya konstruktionslösningar. Träkonstruktioner börjar vinna mark och SL bör studera om trä kan användas för vissa brokonstruktioner, såsom exempelvis gångbroar över spåren. I USA har man använt återvunnen plast till slipers med gott resultat. Det finns även lovande studier kring betong som kan absorbera koldioxid. SL ska noga följa denna utveckling och hela tiden sträva efter att minska kollektivtrafikens klimatpåverkan.

### Vänsterpartiet föreslår Landstingsfullmäktige besluta

*att* utsläppen av växthusgaser för de ny- och reinvesteringar som görs i spårvägar och annan trafikinfrastruktur ska redovisas ur ett livscykelperspektiv, där hänsyn tas till konstruktionsmaterialens klimatpåverkan,

*att* SL ges i uppdrag att utreda hur andra material, såsom trä eller återvunnen plast, kan användas som alternativ till betong.

Anna Sehlin (V)

Trafiknämnden

PROTOKOLLSUTDRAG

Nr 4/2012

Sammanträdesdatum  
2012-03-27

Datum för justering 2012-03-27

Datum för anslag:

Ankom Stockholms läns landsting <b>2012 -03- 3 0</b> Dnr. <u>LS 1110-1337</u>
--

---

**§ 45****Yttrande över motion 2011:32 om utsläppen av växthusgaser vid konstruktion av spårvägar och annan trafikinfrastruktur  
(TN 1110-230)**

I ärendet förelåg skrivelse 2012-03-01 från förvaltningschefen.

**YRKANDEN**

- 1) bifall till förvaltningschefens förslag till beslut,
- 2) bifall till MP- och V-ledamöternas förslag till beslut, bilaga 1

Ordföranden ställde proposition om yrkandena och fann att trafiknämnden bifallit förvaltningschefens förslag till beslut.

**BESLUT***Trafiknämnden beslöt*

- att översända förvaltningschefens förslag till yttrande till Landstingsstyrelsens förvaltning, samt
- att förklara paragrafen omedelbart justerad

**RESERVATION**

MP- och V-ledamöterna reserverade sig mot beslutet.

---

Vid protokollet  
Sara Catoni

---

Utdragsbestyrkande  
Ingela Svanberg Ohlsson

MILJÖPARTIET DE GRÖNA  
VÄNSTERPARTIET

#### FÖRSLAG TILL BESLUT

2012-03-27  
Ärende nr 16

### **Yttrande över motion 2011:32 om utsläpp av växthusgaser vid konstruktionen av spårvägar o annan infrastruktur**

Miljöarbetet inom infrastruktur har hittills haft ett för snävt perspektiv. Det klassiska synsättet har varit att bara se till det som kommer ur fordonens avgasrör, samt bränsleförbrukningen, men tar man ett helhetsgrepp och inkluderar hela transportinfrastrukturen så kommer man närmare sanningen.

Det första infrastrukturprojektet där man gjort en fullständig livscykelanalys, är Botniabanan<sup>1</sup>. Här kom man bland annat fram till att projektets klimatpåverkan över sextio år är återbetald på 13 år. Det innefattar antaganden om hur många transporter som går från väg till järnväg, utsläpp från arbetsmaskiner och annat och inte minst koldioxidutsläpp från tillverkningen av stål och andra material för själva järnvägen.

Man har använt sig av så kallad Environmental Product Declaration, EPD. I EPD:erna beskrivs såväl utsläpp av klimatgaser som utsläpp av andra ämnen, påverkan på biologisk mångfald och bullerstörningar. Allt är dessutom beskrivet ur ett livscykelperspektiv, det vill säga inkluderande råvaruutvinning, byggande och drift av infrastruktur och fordon.

Systemet för miljövarudeklarationer (EPD®systemet), som Miljöstyrningsrådet är huvudman för, är initierat och drivs av näringslivet. Det stöds av staten och industrin och tillgodoser de flesta behov av kvalitetssäkrad och jämförbar information om varor och tjänsters miljöpåverkan. Systemet följer principerna för internationell standardisering för livscykelanalys och så kallade Typ III-deklarationer.

#### **Förslag till beslut**

Trafiknämnden föreslås att besluta

att bifalla motionens förslag till beslut

att ge SL i uppdrag att redovisa till nämnden hur ett arbetssätt med EPD:er kan införas i SL

1  
<http://www.ivl.se/press/nyheter/nyheter/unikkartlaggningavbotniabanansmiljopaverkan.5.7df4c4e812d2da6a416800034531.html>

Trafiknämnden

TJÄNSTEUTLÅTANDE

Datum  
2012-03-01Identitet  
TN 1110-230

Handläggare:  
Jens Plambeck  
08-686 1651



## Yttrande över motion 2011:32 om utsläppen av växthusgaser vid konstruktion av spårvägar och annan trafikinfrastruktur

### Bakgrund

Anna Sehlin (V) skriver i motionen att cementtillverkning utgör en stor källa till utsläpp av växthusgaser (VHG). I motionen framgår att "enligt beräkningsmodeller genererar spårvägsutbyggnader så mycket som 1200 ton koldioxidekvivalenter per kilometer bana". Motionären föreslår att utsläppen av VHG för ny- och reinvesteringar som görs i spårväg och annan infrastruktur ska redovisas ur ett livscykelperspektiv. Sehlin föreslår också att SL ska ges i uppdrag att utreda hur andra material som trä eller återvunnen plast kan användas som alternativ till betong.

### SL:s huvudsakliga ståndpunkter

Trots att drygt 50 % av busstrafiken numera drivs med förnybara drivmedel så orsakade driften av SL-trafiken ett utsläpp av ca 110 000 ton koldioxid under 2011. Av detta står busstrafiken för ca 87 %, spårtrafiken för 0,01 % och resten härrör från Färdtjänsttrafiken och depå/fastighetsdrift. I detta sammanhang är sannolikt VHG-emissionerna från spårkonstruktioner ännu relativt blygsamma. Motionären har dock rätt i att i takt med att SL-trafikens drift utvecklas mot allt mindre klimatpåverkan så blir VHG-emissioner under infrastrukturens konstruktionsfas, inkl. produktion av material, av allt större betydelse. Dessa emissioner måste dock sättas i relation till det resandeunderlag som nyttjar/kommer att nyttja ny infrastruktur.

I sammanhanget bör nämnas att Stockholms läns landsting nyligen beslutade miljöprogram "Miljöutmaning 2016"<sup>1</sup> delvis föregår motionens förslag. Där finns exempelvis ett miljömål om att regionplanera för lägre klimatpåverkan per invånare. Där finns även mål om kretsloppsanpassat och resurssnålt byggande.

SL kommer att utvecklas mot att jobba mer inriktat med dessa frågor. Det visar sig bland annat i de direktiv som styr SL:s verksamhet och det är därför en naturlig konsekvens att även SL:s nyanläggningsprojekt kommer att spegla denna utveckling.

---

<sup>1</sup> Miljöpolitiskt program för Stockholms läns landsting, Miljöutmaning 2016



**Förslag till beslut**

Trafiknämnden föreslås besluta

- att översända förvaltningschefens förslag till yttrande till Landstingsstyrelsens förvaltning, samt
- att förklara paragrafen omedelbart justerad

Anders Lindström  
Förvaltningschef

Jens Plambeck  
Chef Strategisk utveckling

**Bilaga**

Motion 2011:32 av Anna Sehlin (V) om utsläppen av växthusgaser vid konstruktionen av spårvägar och annan infrastruktur